

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar

Doktori és Habilitációs Iroda

Intézményi azonosító: FI79633
1088 Budapest, Mikszáth tér 1.

Történelemtudományi Doktori Iskolai kurzus meghirdetése

Előadó: Veszprémy László	Szemeszter: 2022/2023. I.
Tanegység neve: <i>Nagy Károly legendája</i>	TDI képzés
Tanegység kódja:	Előadás – <u>szeminárium</u> (aláhúzendő)

Tematika (kollokvium esetén tételjegyzék)

Nagy Károly legendája

(Vita Caroli Magni imperatoris, De sanctitate meritorum et gloria miraculorum beati Caroli Magni)

A szeminárium célja a fordítási technika, a középkori latinitás alapvető szókincsének, a nyomtatott és online szótárak használatának elsajátítása. A szeminárium egyúttal bevezetést nyújt a középkori historiográfia meghatározó forrástípusaiba.

Nagy Károlynak szentté avatása 1165-ben pedig mindmáig az érdeklődés középpontjában áll. A legenda 1165-re, Károly kanonizációjára készült I. Barbarossa Frigyes megbízásából, szerzőjét az aacheni társaskáptalan kanonokjai között keresik. A szentté avatást Frigyes német császár kezdeményezte 1165-ben, s ami meg is történt Dávid napján, az év karácsonyán. Frigyes maga még hercegeként vett részt a második keresztes hadjáratban, majd Magyarországon átvonulva személyesen vezette a harmadik keresztes hadjáratot és vesztette életét annak során. Nagy Károly és Kelet kapcsolata ekkor már évszázadok óta nyilvánvaló volt, hispániai hadjárata egybemosódott egy fiktív jeruzsálemi zarándoklattal. A Párizs melletti St. Denis apátsági templomának üvegablakait éppen a második keresztes hadjárat éveiben, 1146–1147-ben készítetteti el a francia király, VII. Lajos és Suger apát. A mára csak kis számban megmaradt és jórészt rajzokról ismert ablakokat az első keresztes hadjárat jeleneteivel díszítették, s Nagy Károly alakja is helyet kapott közöttük. A császárpárti ellenpápa, III. Paschalis által kiadott kanonizációs bulla expressis verbis megemlíti Nagy Károlynak a tengerentúlon véghezvitt tetteit, ottani egyházalapításait. A pogányok megtérítését külön is kiemeli, hiszen ez hozható leginkább kapcsolatba proto-keresztes szerepével. A szentté avatást követően ekkor újra íratott Károly-legenda már hosszú fejezeteket tartalmazott Pseudo-Turpinus művéből, miszerint Károly egész Hispániát elfoglalta, az ott talált muszlimokat pedig megtérítette. A fordítás jó alkalmat kínál a Legenda Aurea Nagy Károly szövegével való összehasonlításra.

Olvasmányjegyzék a tárgyalt témákhoz

Kötelező szakirodalom:

G. Rauschen, Die Legende Karls des Großen im 11. und 12. Jahrhundert (Publikationen der Gesellschaft für rheinische Geschichtskunde, 7), Bonn 1890, 17-93

H. Deutz – I. Deutz, Die Aachener "Vita Karoli Magni" des 12. Jahrhunderts (Veröffentlichungen des Bischöflichen Diözesanarchivs Aachen, 48), Siegburg 2002 (Rauschen alapján).

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar

Doktori és Habilitációs Iroda

Intézményi azonosító: FI79633
1088 Budapest, Mikszáth tér 1.

Molnár Péter: Nagy Károly Keleten: Egy legenda keletkezési mechanizmusai. BUKSZ 2016/3-4. 148-178.
P. Orth, Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters 60 (2004) 306-307 (ZDB – ZDBdigital) Rez. zu ed. Deutz 2002.

Ajánlott szakirodalom:

R. Folz, Le souvenir et la légende de Charlemagne dans l'empire germanique médiéval, Paris 1950, 214-221

L. Vones, Heiligensprechung und Tradition. Die Kanonisation Karls des Großen 1165, die Aachener Karlsvita und der Pseudo-Turpin, in: Jakobus und Karl der Große. Von Einhards Karlsvita zum Pseudo-Turpin (Jakobus-Studien, 14), hg. von K. Herbers, Tübingen 2003, 89-105.

J. Stuckey, The Twelfth-Century Vita Karoli and the Making of a Royal Saint, in: The Charlemagne Legend in Medieval Latin Texts, hg. von W. J. Purkis – M. Gabriele, Cambridge 2016, 33-58.

Budapest, 2022. szeptember 08.

Prof. Veszprémy László